

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В ЗАТВОРА В ГРАД ПАЗАРДЖИК,
ЗАТВОРНИЧЕСКИ ОБЩЕЖИТИЯ ОТ ОТКРИТ ТИП, АРЕСТ В ГРАД
ПАЗАРДЖИК И ОДМВР - ПАЗАРДЖИК

Съгласно Заповед № РД-08-23 от 25.04.2021 г. на омбудсмана на Република България, екип в състав: д-р Мариана Патрикова и Силвия Славева извърши проверка в периода 10.05. – 14.05.2021 г., в гореуказаните обекти.

Съгласно чл. 28в от Закона за омбудсмана, екипът действа като Национален превантивен механизъм (НПМ) с правомощията на омбудсмана по чл. 28а от този закон.

Екипът благодари за оказаното съдействие от страна на администрацията в проверяваните обекти.

Целта на проверката е свързана с изпълнението на основните препоръки, дадени при предишни проверки на НПМ и множество жалби, постъпили от лишени от свобода, свързани с лоши материално-битови условия, липса на трудова ангажираност, условно предсрочно освобождаване, употреба на сила и помощни средства, незадоволително качество на предоставяната храна и непредоставяне на медицинска грижа.

I. МЕСТА ЗА ЗАДЪРЖАНЕ В СИСТЕМАТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1. ЗАТВОР – ГРАД ПАЗАРДЖИК

Затворът е бил посетен от екип на Националния превантивен механизъм през 2018 г. Тогава е констатиран започнат цялостен ремонт на корпуса.

Към денят на проверката ремонтът е приключил. Продължаваше изграждането на нова сграда на училището – филиал на СУ „поп Минчо Кънчев“ към затвора – Стара Загора.

Към 31.12.2020 г. в затвора – Пазарджик са били настанени общо 320 лица, от които:

- А) осъдени - 294, от тях:
 - закрит тип - 226;

- открит тип

- 68;

Б) задържани с мярка за неотклонение „Задържане по стража“ – 26, от тях подсъдими - 23, обвиняеми - 3.

Първо отделение е обособено изцяло като единствена зона с повишена сигурност, в която са настанени различни категории лица, които следва да се държат в постоянно заключени помещения:

- лишени от свобода, осъдени на доживотен затвор;
- лишени от свобода, поставени на специален режим;
- лишени от свобода, изолирани в единични килии по реда на чл. 120 ЗИНЗС;
- подсъдими с невлезли в сила присъди, с които им е наложено наказание доживотен затвор;
- обвиняеми и подсъдими, настанени по реда на чл. 248, ал. 1 ЗИНЗС, в постоянно заключени помещения без право на участие в колективни мероприятия.

Към момента в затвора - гр. Пазарджик изтърпяват наказанието си 9 лишени от свобода, осъдени на доживотен затвор, от които двама на доживотен затвор без право на замяна. Към момента има двама доживотно осъдени, настанени в общите помещения с друти лишени от свобода, съгласно чл. 198, ал. 2 от ЗИНЗС.

Проверяващият екип получи оплаквания от лишените от свобода за пренаселеност в спалните помещения.

След извършения цялостен ремонт е направена реконструкция на спалните помещения. Екипът на НППМ изиска справка за броя и размерите на спалните помещения по отделения и монтираните легна. В помещенията, където имаше твърдения за пренаселеност, Националният превантивен механизъм извърши ново замерване, при което се установи, че квадратурата отговаря на тази в предоставената справка. По тази причина твърденията на лишените от свобода за пренаселеност бяха приети за неоснователни.

Въпреки извършения цялостен ремонт, в някои помещения имаше влага и мухъл по стените и в санитарните възли.

Все още не е ремонтирана кухнята на затвора. Екипът на Националния превантивен механизъм отправя препоръка към началника на затвора – Пазарджик за цялостен ремонт на кухнята на затвора и подмяна на електроуредите.

В домакинския щат на затвора са включени 42 лишени от свобода.

За работа във фирми, сключили договор с ДП „Фонд затворно дело“ средно на ден са включени около 94 лишени от свобода.

На доброволен труд по реда на чл. 80 от ЗИНЗС средно на ден се включват 27 лишени от свобода.

ЗАТВОРНИЧЕСКИ ОБЩЕЖИТИЯ ОТ ОТКРИТ ТИП „ПАЗАРДЖИК“ И „СРЕДНА ГОРА“

От 01.01.2019 г. затворническо общежитие от открит тип „Средна гора“ е закрито, като лишените от свобода са преместени в ЗООТ „Пазарджик“. По данни на администрацията на затвора не се предвижда изграждането на ново затворническо общежитие.

В деня на проверката в ЗООТ „Пазарджик“ бяха настанени 67 лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“, пет от които бяха на работа на външни обекти. Капацитетът на общежитието на база 4 кв. м. е 60 лица.

По данни на администрацията, с цел увеличаване капацитета на общежитието е извършен частичен ремонт на сградата, но това не е достатъчно, за да бъдат осигурени необходимите 4 кв.м. на всеки затворник.

За 2020 г. в ЗООТ „Пазарджик“ са постъпили 109 лишени от свобода, от които 94 категория „открит тип“, постъпващи за първи път в затвора и 15 прекатегоризирани със заповед на началника на затвора.

През изминалата година за подчертана дисциплинираност и постигнати успехи в работата лишените от свобода от ЗООТ „Пазарджик“ са поощрявани 109 пъти с награда „домашен отпуск“, 4 пъти с „ползване на полагащата се годишна почивка извън затворническото общежитие и 4 пъти със „заличаване на наложено дисциплинарно наказание“.

Материално-битовите условия в това общежитие не са добри, столовата се нуждае от спешен ремонт. По време на проверката се извършваше ремонт на санитарните възли.

В тази връзка, Националният превантивен механизъм отправя препоръка към министъра на правосъдието за отпускане на средства за извършване на цялостен ремонт на ЗООТ „Пазарджик“.

1.1. АРЕСТ – ПАЗАРДЖИК

От месец февруари 2017 г. е открит Арест – Пазарджик, който действа на територията на затвора – гр. Пазарджик. Капацитетът е за 35 места, като в деня на проверката имаше 14 задържани лица.

Налично е помещение за задържане на жени и за задържане на непълнолетни. Всяко помещение разполага със собствен санитарен възел.

Води се необходимата документация. Има обявен правилник за вътрешния ред.

II. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ В МЕСТАТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Проверката установи, че няма промяна в кадровото обезпечаване на медицинския център /МЦ/ на затвора. Той е от малкото лечебни заведения в пенитенциарната система със собствени специалисти и пълен щат: Лекар - директор на МЦ, лекар по дентална медицина; двама медицински фелдшери и медицинска сестра. В МЦ идват и външни медицински специалисти за провеждане на прегледи на място: кардиолог, невролог, психиатър и др.

МЦ обслужва лишените от свобода от затвора и затворническото общежитие, което се намира в непосредствена близост до затвора и задържаните в ареста, който е разкрит в затвора. В ареста и затвора се води отделна медицинска документация. От проверените регистри на травматични увреждания е видно, че няма регистрирани случаи на травматични увреждания на лишени от свобода, нанесени от надзорно-охранителния състав. Всички регистрирани случаи на травматични увреждания се докладват на прокуратурата.

Констатира се, че са възобновени изрежданията на лишени от свобода за консултации и лечение във външни лечебни заведения, след прекъсването по повод ограниченията свързани с пандемията от COVID-19.

При проведени интервюта с лишени от свобода относно удовлетвореността им от получаваните здравни грижи в затвора се констатира недоволство при немалко от интервюираните: лишеният от свобода Г. Р. с луксация на лява китена става, съобщи, че не му е проведено лечение. При проверка в МЦ се установи, че медицинските специалисти са установили състоянието му, но няма какво повече да бъде направено; лишеният от свобода Р. Й. съобщи за болки в левия глезен, трудно ходи, посочва, че медицинските специалисти не са му обърнали внимание. Проверката в МЦ показва, че лицето не се е оплаквало до момента за този проблем и ще бъде прегледан; лишеният от свобода А.К. посочи, че от месец не може да му бъде поставена диагноза, има опасващи болки в гръбначния стълб, не може да спи, не се храни и често повръща. Консултиран е със специалисти /вътрешни болести, невролог/, но няма диагноза. При проверка в МЦ за него съобщиха, че действително не е уточнено здравословно му състояние и предстои да му бъде направена Ро-графия на гръбначен стълб и на бял дроб; лишеният от свобода А.Ч. съобщи, че е бил на лечение в СБАЛЛС-София и при изписването му е дадена препоръка да се направи Ро-графия на бял дроб, което не е изпълнено от медицинските специалисти на затвора. При проверката в МЦ се потвърди, че е имало препоръка от СБАЛЛС-София за Ро-графия, която не е изпълнена. На лицето е приложено антибиотично лечение и в момента е добре.

При проведените интервюта се установи, че лишените от свобода са запознати с възможностите за провеждане на ваксинация срещу COVID-19 инфекция с различните видове ваксини, които се прилагат в страната и с възможността за избор на ваксина.

При проверката в ареста на затвора не постъпиха оплаквания от задържаните за медицинското обслужване.

При проверка в затворническите общежития от открит тип към затвора, по-голяма част от лишените от свобода бяха на работа. Само един от тях подаде оплакване за качеството на оказаната му здравна грижа в медицинския център на затвора.

При проведените интервюта не постъпиха оплаквания за качеството на храната в затвора, но имаше оплаквания от хигиената в кухнята на затвора. Проверените менюта показваха, че храната се приготвя по утвърдени диети и калориен баланс за седмицата.

При разговорите с медицинските специалисти се установи, че има известни неясноти относно предстоящата ваксинация на лишените от свобода срещу COVID-19. Съобщиха също, че сами си купуват предпазни маски и дезинфектанти.

Към момента на проверката само един лишен от свобода е хоспитализиран във външно лечебно заведение с COVID-19 инфекция. Другите две контактни лица са дали отрицателен бърз антигенен тест за COVID-19, нямат клинична симптоматика и са под карантина за десет дни. Медицинският център е обезпечен с бързи антигенни тестове за COVID-19 инфекция и е обезпечен с лекарства за дейността, съгласно номенклатурата на ГД „Изпълнение на наказанията“. Създадена е възможност за изолиране на ново настанени задържани в ареста на затвора.

При проверката се констатира, че като цяло в затвора, ареста и общежитието се изпълняват противоепидемични мерки.

Санитарно-хигиенните условия за живот в ареста и затвора са подобрили. Един път седмично се извършва смяна на спалното бельо. Осигурена е възможност за поддържане на лична хигиена на лишените от свобода.

В ЗООТ „Пазарджик“ санитарно-хигиенните и битови условия за живот на лицата са извън допустимите здравни норми.

III. МЕСТА ЗА ЗАДЪРЖАНЕ В СИСТЕМАТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1. РУП – Пазарджик при ОДМВР - Пазарджик

В деня на проверката нямаше задържани лица.

Районното управление разполага общо с три помещения за задържане, едно от които за непълнолетни.

Двете помещения определени за настаняване на пълнолетни задържани не отговарят на изискванията, съгласно Инstrukция № 8121з-78 от 24.01.2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в МВР. И двете помещения са твърде малки, оборудвани с дървени пейки, някои от които счупени и нямат достъп до естествена светлина.

Санитарният възел, определен за използване от пълнолетните задържани също не отговаря на изискванията.

Националният превантивен механизъм счита, че наличната база е морално остаряла и оценява извършването на евентуален ремонт за нецелесъобразно. Ето защо, отправя препоръка към Министерство на вътрешните работи за изграждане на нови помещения за 24-часово задържане към ОДМВР – Пазарджик.

От Книгата за задържани лица е видно, че от началото на годината са задържани 105 лица.

Мястото за задържане разполага с Правилник за вътрешния ред, който е оповестен на видно място и Списък с дежурните адвокати при АК – Пазарджик, както и телефонът на Националното бюро за правна помощ. Води се необходимата медицинска документация.

Медицински преглед на задържаните лица се извършват в ЦСМП - Пазарджик, след писмено желание в Декларацията, съгласно Инstrukция № 812з-78 от 24.01.2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържаните лица и реда в тях в министерството на вътрешните работи.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

1. На министъра на правосъдието:

- да бъдат отпуснати средства за извършване на цялостен ремонт на ЗООТ „Пазарджик“.

2. На министъра на вътрешните работи:

- да бъдат изградени нови помещения за 24-часово задържане към ОДМВР – Пазарджик.

3. На началника на Затвора – гр. Пазарджик:

- да бъде извършен цялостен ремонт на кухнята на затвора и подмяна на електроуредите.

**СИЛВИЯ СЛАВЕВА –
РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕКИПА И
СТАРШИ ЕКСПЕРТ В
ДИРЕКЦИЯ „НАЦИОНАЛЕН
ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ И
ОСНОВНИ ПРАВА И СВОБОДИ
НА ЧОВЕКА“**